

Series I

Vol. VII, No. 4

December 1981

ՀԱՅ

ԴԻԱՄԱԳԻՏՈՒՄ

ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN

NUMISMATIC

JOURNAL

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

8511 BEVERLY PARK PL., PICO RIVERA, CALIF. 90660, USA

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL Ser. I, Vol. VII, No. 4 Dec. 1981

BALLOT RESULT

Editor's note: According to the wish of the members, the membership dues and subscription fee will remain \$6.00 per year. Many ballots were not received. Below is the summary of those received during the year up to December 1, 1981. The numbers refer to the membership number.

1. I prefer to leave the things as they are.

No. 31, till such time as our growth and membership warrant such an undertaking; No. 82

2. I'm in favor of raising the dues to \$10.00 per year.

Nos. 2, 10, 15, 18, 24, 25, 27, 37, 55, 3, 86

No. 41, considering inflation this is really not an increase!

3. I'm willing to pay the dues up to \$...15.00.

No. 41

4. Purchasing a small typesetting computer is a great idea.

I'm willing to contribute toward that fund.

\$100 pledges by Nos. 18, 20, 24, 25; 1000 pledge by No. 2.

No. 10, not yet let's clear ourselves first.

No. 41, Price? This should be considered as a viable option if and when the society attains a stable membership of at least 120 and a reliable income of \$2000 per year.

Editor's note: Price? Depends on the model. The lowest price unit, EditWriter 7500 (the most flexible unit) with permaqwik processor, ten memory disks, and ten font film strips (includes ten different types of letters to be typeset) will cost \$22,155.64.

Continued on p. 44

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, California 90660, U. S. A. Associate Editor, W. Gewenian. Non-member subscription \$6.00 per year. Single copies \$2.00. Back issues available.

YEREVAN CITY NOTES

By

Y. T. Nercessian

Historical Background

The localized bank notes of Armenia are among many issues which are hardly mentioned in the catalogues of paper money. Major Armenian cities, according to N. Kardakoff, Y. T. Nercessian, and H. Sarkissian (1), issued their own notes for internal circulation only. In this category would be Alexandropol (Shirak), Yerevan, Vagharshapat, Katabek, Kars, and Van. Most of the notes, if not all, do exist in museums or private collections. Because of political expediency, with the exception of

Van Commissariat notes (2), they remain in an obscure state of preservation. Consequently, the historians as well as the collectors remain in total darkness about their existence.

The Russian Revolution of 1917 and the disintegration of the Russian Empire forced the nationalities of the Transcaucasian region (Armenians, Azerbaijanies, and Georgians) first to band together in a federation and later, in May of 1918, declare their own independence. Armenia, also, in her own turn, proclaimed independence on May 28, 1918 (3), thus fulfilling

1. N. Kardakoff, Katalog der Geldscheine von Russland und der Baltischen Staaten, 1769-1950 (Berlin, 1953), pp. 160-168, 277. Y. T. Nercessian, "Paper Notes of Armenia," Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. I (March, October 1975), Nos. 1, 3 & 4, pp. 3, 19-22, respectively; Vol. II (March 1976), No. 1, p. 9. H. Sarkissian, "Վան քաղաքի 1918 թ. փոխիր-թղթադրամների պատմությունները" [From the History of the 1918 Script Money of the City of Van], Lraber Hasarakakan Gitut'yunneri, Vol. XXVIII (March 1967), No. 3 (286), pp. 73-78; "Stol neobychnyi denezhnyi znak" [Very Unusual Bank Notes], Komsomolets, (21 August 1976), No. 99 (4829), p. 4.
2. An excellent article on this issue is the cited article (in Armenian) of H. Sarkissian.
3. R. G. Hovannissian, Armenia on the Road to Independence (Berkeley and Los Angeles, 1967), pp. 188-191. S. Vrats'ian, "Հայաստանի հանրապետութիւն" [The Republic of Armenia] (Beirut, 1958), pp. 145-156.

the dream of many centuries.

A series of bank notes, in the Russian language, were issued by the infant republic as the legal currency of Armenia. This was printed and circulated on a national scale (4).

The city notes were issued to augment the state currencies, but were valid for local circulation.

Inflation was rampant. The people, mostly agrarian in nature, did not have trust in paper money. For this reason the trade was conducted in a natural way, on the barter system for valuable commodities like carriages, horses, cows, sheep, etc. State and city notes were utilized for small and insignificant purchases like matches, salt, pencils, paper, etc. Gold coins (5) of the tsarist regime as well as those of other nations were still honored as hard currency to conduct valuable commercial transactions.

Yerevan City Notes

The Yerevan city notes (6), according to the samples under

discussion, do not bear a date. The testimony of an eyewitness indicates that the notes were printed in Tiflis in the fall of 1918. Since the intellectual center of the Transcaucasian region (and the printing presses), in the early twentieth century, was located in Tiflis and most of the books newspapers, and periodicals were printed there this can be accepted without an argument. However, according to published literature (5) these notes were issued (or perhaps the dates were handwritten) in 1920. The initials "KF" were added in the future. Since none of our notes are signed or initialed, it is very unlikely that these specimens entered into circulation. This does not exclude the possibility that the Yerevan city notes, in general, entered into circulation. Until some signed and dated notes surface, dating the notes would be only a speculation.

The notes of self rule of the city of Yerevan were printed with black ink on white stiff paper with blank reverses and were issued in 1, 3, 5, 10, 25, and 50 ruble denominations.

4. F. G. Chuchin, Bumazhnye denezhnye znaki /Bank Notes/ (Moscow, 1924), pp. 90-91. N. Kardakoff, pp. 153-156. Y. T. Nercessian, "Paper Notes of Armenia," Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. I (June 1975), No. 2, pp. 6-10. A. Pick, Standard Catalog of World Paper Money (Munich, 1980), pp. 902-903.
5. H. C. Magee, "Near East Relief to Armenia Included Gold Coins!" World Coin News, Vol. VIII (24 February 1981), No. 8, pp. 10, 14-15, 19. Հայ ճողովորդի պատմություն /The History of Armenian People/ (Yerevan, 1967), Vol. VII, pp. 57-58.
6. I express my thanks to W. T. Forsberg, for bringing to my attention the existence of Yerevan city notes in the Museum of The American Numismatic Society.
7. Kardakoff, pp. 164-165. Nercessian, Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. I (October 1975), Nos. 3 & 4, p. 22.

Fig. 1. 3 ruble note of Yerevan

3 Rubles The Armenian legend in circular fashion, from left to right: *բնակչութեան* (3 inhabitants) /Self rule of the city of Yerevan/. The value numerals are located in the four corners and the center. The numerals located at the top are larger than those at the bottom. In the center "3", the value and rubles in Armenian are printed at both sides of the value numeral. Underneath, at the right corner space is provided for the signatures of *պատուի պատուի* [member of the committee] and *պերանակիլ* [controller]. Small circles surround the note on four sides.
Size: 7.2cm x 5.6cm.

Author's collection

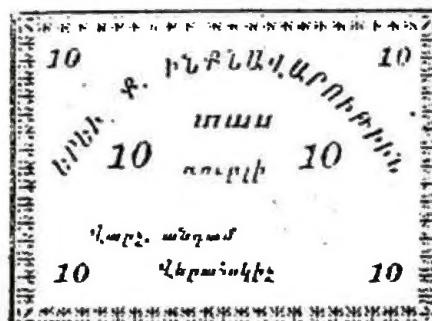

Fig. 2. 10 ruble note of Yerevan

10 Rubles There are very few differences between the design of the "3" and "10" ruble notes. In the center the value numeral "10" is displayed twice and the value in

Armenian is printed in between the numerals "10."
The decoration bordering the note is a floral ornament.
Size: 7.3cm x 5.4cm. ANS collection (8)

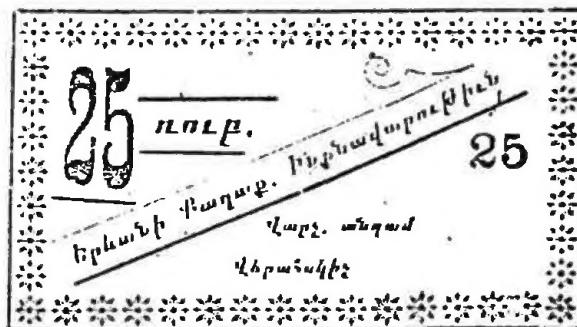

Fig. 3. 25 ruble note of Yerevan

25 Rubles The Armenian legend is printed on a straight line, diagonally, extending from the lower left hand corner to the upper right hand corner:
Երևանի Քաղաք. (ային) հնագավորութիւն
[Self rule of the city of Yerevan].
On the left and right sides the value numerals are printed in large and small numbers respectively. At the upper left hand corner, the word ruble, in Armenian, is printed to the right of the larger "25." Underneath, at the right hand corner, space is provided for the signatures of *Կառ. (ական) անդամ*
[member of the committee] and *Կերանսկիլ* *[controller].*
Snow flake type decorations surround the note on four sides.
Size: 8.7cm x 5.4cm. ANS collection

8. I owe deep gratitude to R. G. Doty, the Curator of Modern Coins and Paper Money, The American Numismatic Society, New York, for sending me the photocopies of the "10" and "25" ruble Yerevan city notes and giving me permission to publish them.

ԵՐԵՒԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿՐԱՄԱՆԻԾՆԵՐԸ
(Ամփոփում)

1917 թ. Խուսական յեղափոխութիւնն ու ոռւսական կայսրութեան փլուզումը հարկադրեցին Անդրկովկասեան շրջանի ազգերը՝ նախ դաշնակցային կառավարութեան մը մէջ ու ապա 1918 թ. Սայիսին՝ մի առ մի անկախութիւն յայտարարեցին: Հայաստանն ալ իր կարգին 28 Սայիս 1918 թ. հոչակուեցաւ անկախ, իրականալով հայ ժողովրդի դարերու երազը:

Սորածին հանրապետութիւնը թողարկեց ոռւսերէն լեզուով թուղթէ դրամսերու շար մը: Հրատարակուած թուղթէ դրամսերու քանակին օճան-դակելու համար Հայաստանի մնծազոյն քաղաքներն ալ թողարկեցին իրենց քաղաքային դրամանիշները: Այս կարգի կը պատկանին Ալեքսանդրապոլի (Եիրակի), սրեւանի, Վաղարշապատի, Կէղաքէկի եւ Կարսի քաղաքային դրամանիշները: Վան քաղաքի դրամանիշները թողարկուեցան Անդրկովկասեան Կոմիսարիատի շրջանին:

Հայ ժողովուրդը, լնդ հանուր առումով ու մեծամասնութեամբ մշակ եւ զիւղացի, հաւատը շունեցաւ թուղթէ դրամին մէջ՝ տեւականօրէն արժէքագրկումի պատճառով: Առուտուրը, սովորաբար, կատարուեցաւ բնատուր ծեւով՝ ապրանքափոխանակութեամբ: Պետական եւ քաղաքային դրամանիշները զործածուեցան զնելու համար լուցկիի, թուղթի, մատիսի եւ նման աննշան պիտոյքներ: Կառքի, ծիու, ոչչարի, կովի եւ նման թանկարժէք զնումներու համար անրածնշտ եղաւ ապրանքափոխանակութիւնը: Ցարական օրերէն մնացած ինչպէս նաև այլ ազգաց ոսկիէ դրամները զերակշիռ էին շրջանառութեան մէջ:

Հստ հրատարակուած գրականութեան՝ սրեւանի քաղաքային ինքնավարութեան դրամանիշներու համակարգը կը պարունակէ 1, 3, 5, 10, 25 եւ 50 ոռւբլինոց միաւորներ: Հեղինակի հաւաքածոյէն 3 ոռւբլինոց եւ Ամերիկեան Դրամազիտական Հնկերակցութեան հաւաքածոյէն 10 եւ 25 ոռւբլինոց դրամանիշները կը նկարագրուին այս յօդուածին մէջ:

Սրեքն ալ տպուած են հայերէն տառերով, սեւ մելանով, հաստ եւ սպիտակ թուղթի մի կողմին վրայ:

Սուածին երկուրը զրեթէ իրարու շատ նման են իրենց կերտուածքի նդանակով: Արծանազրութիւնը մասամբ մը շրջանակածեւ է: Վերջինը տպուած է ծախէն աջ, վարի ծախ անկիւնէն սկսելով, ուղիղ գծի մը վրայ:

Նկարագրուած դրամանիշները շունին թուական եւ ստորագրութիւն: Արդ՝ կարելի է եզրակացնել թէ ասոնք շրջանառութեան մէջ չեն մտած: Սակայն այս շանտեսեր այն հաւանականութիւնը որ սրեւանի քաղաքային դրամանիշները, ընդ հանրապէս, շրջանառութիւն կատարած են: Հրատարակուած դրամազիտական գրականութեան համաձայն գոյութիւն ունին նմուշներ որոնց վրայ աւելցուած է ստորագրութեան սկսզբնատառերը եւ թուազրուած են 1920:

Ե. Թ. Ներսէսեան

Կ. ՍԻՎԻԼԵԱՆԻՆ 20ՆՈՒԱԾ Պ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ ԲԱՆԱՏԵՂՑՈՒԹԻՒՆԸ

Օրերս թերթելով հայ քեմի մեծ ողբերգակ Պետրոս Աղամեանի երկերը նորից կարդացի նրա ուղերձ-քանաստեղծութիւնը նույիրուած հայկական դրամագիտութեան երախտաւոր Հայր Կղեմէս Սիվիլեանի յիշատակին (1): Հայ մշակոյթի անուանի ներկայացուցիչները ծնուել են Կոստանդնուպոլսում, եղել մտերիմ քարեկամներ: Եւ այդ մտերմութիւնը պատահական չէր, այլ քիում էր երկու անհատ-ների ներքնաշխարհի մաքրութեամբ ու այն սիրով, որ երկուսն էլ ունէին դէպի հայ ժողովրդի անցեալն ու ներկան:

Ինչպէս յայտնի է, երկարատեւ ուղեւորութիւնները, որոնք տեւեցին տասներկու տարի քայքայեցին Կ. Սիվիլեանի առողջութիւնը Եւ 1878 թ. Վայիսին նա մահացաւ, չդիմանալով նանապարհների դժուարութիւններին եւ ուժերից վեր լարուած աշխատանքներին:

1878 թ. Յուլիս 16-ին Կ. Սիվիլեանի յիշատակին կազմակերպուած սգոյ երեկոյին հանդէս եկաւ Պ. Աղամեանը (2):

Զարմանալի, ան հասանելի դերասան էր Պետրոս Աղամեանը, նոյնքան զարմանալի քանաստեղծ: "Ուղերձ առ վերապատուելի Հ. Կ. Սիվիլեան" Պ. Աղամեանը գրել է ծանր լուրն իմանալուն պէս: Խանաստեղծութիւնը գրուած է Փիլիսոփայական մեծ ընդգրկումով, անկեղծ ու ցաւագին,

ընութագրելով Կ. Սիվիլեանին իբրեւ հանճարեղ անհատականութիւնն համազօր նարեկացուն ու Շնորհալիին: Անհերքելի իրողութիւն է, որ ամէն մեծ գործի սկիզբը տառապալից է եւ տառապանքով էլ պասկւում է յաջողութեամբ: Կ. Սիվիլեանի կեանքի իմաստ հանդիպացող Դասաւորութիւնն ոուրենեան դրամոց աշխատութիւնը լոյս տեսաւ նրա մահից գրեթէ տասնըհինգ տարի յետոյ, մինչեւ օրս մնալով հայ դրամագիտութեան հիմնաքար աշխատութիւններից մէկը:

Ինչպէս Պետրոս Աղամեանը, այպէս էլ Կղեմէս Սիվիլեանը խորհրդանըշում է հայկական մշակոյթի տարբեր ասպարէզներ: Մենք վստահ կարող ենք ասել, որ Կ. Սիվիլեանը հայ դրամագիտութեան պատմութեան մէջ կարող է գնահատուել նոյն համազօրութեամբ, ինչ Պ. Աղամեանը հայ քեմում: Եւ հայ մշակոյթի երկու անհատականութիւնների մտերմութիւնը իւրովի արտայայտութիւն գտած "Ուղերձ"-ում, նաեւ դրամագիտութեան երախտաւորի աշխատանքների գնահատում է, ինչպէս եւ նրանց բարեկամութեան խորհրդանիշ:

Զանի որ Պետրոս Աղամեանի երկերը լոյս են տեսել ուղիղ քառորդ դար առաջ եւ, ըստ երեւոյթին, հայ դրամագէտներից ոչ ըուլորին է այն ծանօթ, այդ պատճառով զտնում ենք նպատակայարմար նրա վերահրատարակումը: Սիւս կողմից

1. Պետրոս Աղամյան, Երկեր (Երեւան, 1956), էջ 97-98:
2. Հ. Կղեմէս Վ. Սիվիլեան, Դասաւորութիւնն ոուրենեան դրամոց, Աիեննա, 1892), էջ Զ-է: Տես նաեւ "Bibliography of Fr. Clement Sibilian," Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death. Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. IV (1978, published in 1980), էջ 15:

հրատարակութեան մէջ տեղ է գտել
վրիպակ (3): Բանաստեղծութեան
վերնագրի մէջ, որը կարող է շփո-
թութեան առիվ հանդիսանալ, մասա-
ւանդ, որ զբքի վերջում "Անձնա-
նունների բառարանում" զբուած է
"Սիպիլյան ն. - պուսեցի, Աղամյանի
մտերիմներից" (4): Հստ ճրեւոյ-
թին, նրկերի կազմողներին ծանօթ
շեն եղել Պղեմէս Սիպիլեանի կեն-

սազրական էջերը ընդհանրապէս եւ
նրա զործունէութիւնը իբրեւ դրա-
մագէտի մասնաւորապէս:

Ստորեւ բերում ենք Պետրոս
Աղամեանի բանաստեղծութեան բնա-
գիրը:

Հենրի Սարգսեան
Երեւան
12-Ը-1981

THE POEM OF P. ADAMIAN DEDICATED TO C. SIBILIAN (Summary)

While reviewing the works of the famous Armenian tragedian, Petros Adamian, I read once more the eulogy he delivered at the special ceremonies in Constantinople dedicated to the memory of Fr. Clement Sibilian.

Petros Adamian and Fr. Sibilian were born in Constantinople and were very close friends. Their friendship was not by accident; it came into existence because of their love and dedication to the past and present of Armenian people.

The long and constant travels that Fr. Sibilian made for twelve years deteriorated his health and in May, 1878 he died because of numerous difficulties and hardships that his weakened body could not endure.

On July 16, 1878, a special ceremony was organized in memory of C. Sibilian. Petros Adamian also participated in that memorial service and read his eulogy. Adamian was not only a great actor, but also an unconventional poet. The poem he composed was created in a philosophical sense where he compares Sibilian with Grigor Narekats'i and Nerses Shnorhali.

It is an indisputable fact that the beginning of very great works involve some kind of suffering. So was the case of Fr. C. Sibilian, where fifteen years after his suffering and death, the Classification of Roupenian Coins (in Armenian) was published. Clement Sibilian, like Petros Adamian, symbolizes a different discipline of Armenian culture. We can confidently state that Sibilian can be evaluated in the history of Armenian numismatics with the same significance as Petros Adamian can be to Armenian stage. Below is Adamian's poem (in Armenian) entitled "Elegy, Addressed to Reverend Fr. C. Sibilian."

Henry Sarkissian
Yerevan

3. Բանաստեղծութեան վերնագրում տպուած է "Ուղերձ առ վերապատվելին
ն. Կ. Սիպիլյան" պէտք է լինի "Հ(այր) Կ. Կ. Սիպիլյան":
4. Տես. Երկեր, էջ 504:

Առ Վերապատուելին Հ. Կ. Վ. Սիպիլեան

Մինչ յաւերակս հայիմ վրսեմ հայրենեաց,
ի շտեմարան հայոց քաջացն ի փառաց,
նրսեմ ի ստուեր տեսնեմ զոգին հայկական,
Որ թափառի ակն յարտասուս ի կական:

Այն ոգին իսկ քեզ առաջնորդ առեալ, հայր,
Որ պահպանէր ըզտիրամած շիրմավայր,
ի մի ձեռին առեր ըզիւալ քեզ պաշտպան,
Միւսըն զինեալ ոահիւ լուսոյ զիտութեան:

Անդ փոշեծածկ ի գերեզմանս, ի բագին,
իւր օգնական հայաստանեայց էր ոգին.
Ենչպէս վիրզիւ առաջնորդէր զծանթէ
ի տուն դժոխաց, յարքայութիւն ի բանդէ:

Նշմարելով քերթողական յերազի
Զստուերն ի լոյս Սիպիլեանի անդ տեսի,
Նարեկացին, Շնորհալի մ' ինծ թրւեր,
Որ կենսադարձ զչայաստան այցելէր:

Նիհար բազկոք, ոգին չայոց հայունի,
Զկափարիչս առնոյր շիրմաց մեկուսի.
Անդ ընթեռնոյր ըզգրութիւնս արձանաց
Մութ, աննշմար ի Մաղունա շօշափմանց:

Այնք՝ որ զիւրեանս ի լոյս կարծեն զիտութեան,
Անզիտէին ըզ հնութիւնս հայկական.
Դու ի խաւար աւերակաց ապացոյց
Ածեր առ այն յիմաստութիւն սիրալոյց:

Ի մեռելոց թէ մեր կենաց քերես լոյս,
Կենդանեաց, եւ տաս ըսփոփանք՝ տնանկին յոյս.
Ոհ անձնուրաց առաքինին ալեւոր,
Բանտարկելոց է հայր, որբոց սըզաւոր:

Հզմայլիմ քեւ, պատկառելի ծերունիդ,
Որ ծշմարաին, բարւոյն ի քեր կեայ հոգիդ;
Զի մինչ շրջունք քո բարքառին զգիտութիւն
Սիրա քո եւ Զեռք տեղան անքաւ գիտութեան:

Երեքին կան ձիրք սուրբ ի քեզ, Սիպիլեան,
Ոհ, չեն դոքա առասպելք քերց սիրիլեան,
Մին երկնաշնորհ է սէրն անյաղի նշմարաին
Սիրտ բարեպաշտ, երրորդըն՝ միաք լուսածին:

Գայցեն աւուրբ, որ իմաստուն քո արդեանց
Փոխան կոթող կանգնեն որդիք հայկազանց.
Այլ վարձ անման առաքինւոյդ մարդասէր,
Որ հնութիւնքն են տընանկին՝ որ քեզ դիմէր:

Պետրոս Աղամեան
Ա. Պոլիս
16-է-1878

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

ARAKELIAN, B. N. Hnagitakan usumnasirut'yunneré Sovetakan Hayastanum [The Archaeological Excavations in Soviet Armenia] - Հնագիտական ուսումնասիրությունները Սովետական Հայաստանում, գր-բեց՝ Բարգևն Առաքելյան. Eraber Hasarakakan Gitut'yunneri, Vol. XLI (November 1980), No. 11 (455), pp. 22-40. Armenian with Russian summary.

Ակնարկով մը տրուած են հնագիտական ուսումնասիրութիւնները տեղի ունեցած Խորհրդային Հայաստանի մէջ: Յայտնաբերուած հին ու միջնադարեան առարկաներու շարքին յիշուած է թէ Արտաշատ քաղաքին մէջ եղած է դրամահատարան, ինչպէս նաև պեղուած է Տիգրան Բ-ի պատկանող 28 արծաթէ դրամներու զանամը, պղինձէ դրամներ՝ վերագրուած Տիգրան Բ-ի եւ Արտաշատ պղինձէ Բ-ի, բայց աւելի մեծ թիւ կը կազմեն հին աշխարհի ութ տարբեր երկիրներու մէջ կտրուած դրամները: Նեծ քանակութեամբ դրամ գտնուած է նաև միջնադարեան Դուլին քաղաքին մէջ:

The archaeological studies conducted in Soviet Armenia are reviewed. Along with the discovered ancient and medieval objects, mention is made that, in the city of Artaxata, a mint has existed, and that they have unearthed a hoard of 28 silver coins belonging to Tigranes II, copper coins attributed to Tigranes II and Artavasdes II, but the ancient coins, struck by eight different countries, constitute a bigger number. Extensive amounts of coins are also found in the city of Dvin

YTN

ARAKELOV, S. N. Armeniâ v filatelii [Armenia in Philately] - Армения в филателии, Автор С. Н. Аракелов. Ереван: Sovetakan Grogh Publishers, 1980, 176 pp., illus. In Russian.

Այս պատկերազարդ գունաւոր ալբոն մին մէջ ընծայուած են Հայաստանի եւ հոչակաւոր հայերու նույիրուած դրոշմաթուղթերը: Ցուցակագրութիւնը կը պարունակէ Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութեան թողարկումները (1922), ներկայ Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութեան թողարկումները, Հայաստանի եւ հայերու վերաբերեալ թողարկումները օտար ազգերու կողմէ: Ալբոմը կը պարունակէ հատովի դրոշմաթուղթերու թերթեր, պահարաններ, յատուկ դրոշմանիշներ կամ կնիքներ եւ քաց նամակներ (փոստ կարտ):

In this colorful album, the stamps of Armenia and the stamps dedicated to famous Armenians, are illustrated. The material listed starts with the issues of the Socialist Soviet Republic of Armenia (1922), the issues of the present Armenian Soviet Socialist Republic, the issues of foreign nations relating to Armenia and Armenians. The album includes individual stamps, souvenir sheets, covers, special cancellations, and post cards.

YTN

BALOG, Paul. The Coinage of the Ayyubids, by Paul Balog. London: Royal Numismatic Society, Special Publication, No. 12, 1980, pp. 99-100, Nos. 167-174, pls. VIII-IX; 140-141, Nos. 337-345, pl. XVI; 172, Nos. 474-475; 176-177, Nos. 492-495, pl. XXIII;

193-194, Nos. 568-571, pl. XXVIII; 253-267, Nos. 841-856, 861-883, 885, pls. XLI-XLV; etc.

Հեղինակը կը համադրէ Այեռւքեան նարսութեան դրամակիառութիւնը ընդարձակ կատալոգի մը մէջ: հնը կ'ուսումնասիրէ պատմական ու տնտեսական անցեալը, դրամներու շափակիտութիւնն ու զառւթիւնը, դրամանատրաններու շարանը եւն: Պատմական Հայաստանի մէջի գողերանոցները կը պարունակեն Սայեաքարիկին, Նիսիրին, Ամիդը: Իրամները տրուած են հետեւեալ սուլթաններուն եւ գերիշեաններուն.- ալ-Նասիր Սալահ ալ-Դին (Սալադին), ալ-Ադիլ Սայֆ ալ-Դին, ալ-Սալիհ Նայմ ալ-Դին Այեռւք, ալ-Անուադ Նայմ ալ-Դին Այեռւք, ալ-Աշրաֆ Մուզաֆֆար ալ-Դին Արու ալ-ֆաթ Սուլավֆար ալ-Դին Արմէն տիտղոսով, ալ-Առուզաֆար Շիհար ալ-Դին Կազի, ալ-Կամիլ Արու ալ-Նամէդ Բ եւն: Կաղագոյն դօրամը կարուած է Նիսիրինի մէջ, շ. 578 թ. եւ ամենաուշը Սայեաքարիկին, շ. 656 թ.:

The author brings together the coinage of the Ayyūbids in a comprehensive catalogue. He studies the historical and economic background, the metrology and fineness of coins, the mint network, etc. The mints issuing coins in historic Armenia include Mayyāfāriqīn, Niṣībīn, Āmid, and Akhlāt. The coins are given to the following sultans and overlords: al-Nāsir Salāh al-Dīn (Saladin), al-'Ādil Sayf al-Dīn, al-Sāliḥ Najm al-Dīn Ayyūb, al-Awhad Najm al-Dīn Ayyūb, al-Ashraf Muẓaffar al-Dīn Abū al-Faṭh Mūsā with the title "Shāh Armān," al-Muẓaffar Shihāb al-Dīn Ghāzī, al-Kāmil Abū al-Mā'ali Nāsir al-Dīn Muḥammad II, etc. The earliest coin was struck in Niṣībīn in A.H. 575, the latest, in Mayyāfāriqīn in A.H. 656.

YTN

BEDOUKIAN, Paul Z. Haykakan dramneru nor hawak'atson t'angaranēn ners /A New Collection of Armenian Coins Donated to the Museum/ Հայկական դրամներու նոր հաւաքածոն թանգարանէ ներս, զբեց՝ Զարեհ Պոռւկեան. Sion, Vol. LIII (November-December 1979), Nos. 11-12, pp. 270-275, 2 pls.; Vol. LIV (January-February, March-April 1980), Nos. 1-2, 3-4, pp. 30-33, 71-77, 1 pl., 2 pls., respectively. In Armenian.

Հեղինակը կ'ընծայէ չորս հարիւր սիլիկիոյ հայկական դրամներ սրուսադէմի Հայոց Պատրիարքարանին: Սախկին դրամագիտական մատնազբորութիւնը ընսելէ ետք, Զարեհ Պոռւկեան կը նկարագրէ հետեւեալներուն դրամները.- Կիլիկիոյ անծանօթ իշխանի պղինձ մը եւ Թորոս Ա իշխանի պղինձ մը. Թազաւորներէն Լեւոն Ա, Երկողամ, Կէս Երկողամ, օօման դրամներ մէկ եւ Երկու առիւծներով, հասարակ դրամ, Կէս դրամ եւ դանգ. Հեթում Ա, Հեթում եւ Քայքուպատի Երկլեզուեան դրամ, Հեթում եւ Քայինոսրովի Երկլեզուեան դրամ եւ Կէս դրամ, հա-

The author donates four hundred Cilician Armenian coins to the Museum of the Armenian Patriarchate in Jerusalem. After examining earlier numismatic literature, Paul Bedoukian describes the coins of the following: the copper of an unknown prince and the copper of Baron T'oros I; kings, Levon I, double tram, half double tram, coronation trams with one and two lions, common tram, half tram, and tank; Hetoum I, Hetoum and Kakkabād bilingual tram, Hetoum and Kaikhusrew bilingual tram

սարակ դրամ Հեթում-Զավէլի պատկերատիպով, թանգ, քարտէզ՝ ձիաւոր եւ թագաւորը զահին վրայ բազմած. Լեւոն Բ, դրամ եւ քարտէզ. Հեթում Բ, բիլլոն, քարտէզ թագաւորի գլխուն նկարով եւ ծալւապատիկ նստած տիպով. Սմբատ, դրամ եւ պղինծէ դրամ. Կոստանդին Ա, արծաթէ ու պղինծէ դրամներ. Լեւոն Գ, թագուորին եւ պղինծէ դրամ. Օշին, օծման դրամ, թագւորին եւ փող. Լեւոն Դ, թագուորին, արաբերէնով կրկնադրոշմբւած թագուորին, մեծ ու փոքր փողեր. Կի Լուսինեան, թագուորին. Կոստանդին Գ, թագուորիններ կոլլած Սիս եւ Տարսոն ու փող. Լեւոն բռնակալ, թագուորին եւ փող. Կոստանդին Դ, թագուորին եւ փող. Լեւոն Ե Լուսինեան, բիլլոն եւ փող. յետ-Առւելքնեան շրջան, պղինծ:

and half tram; common tram with Hetoum-Zabel design, tank, kardez with equestrian and king seated on throne design; Levon II, tram and kardez; Hetoum II, billon, kardez with king's head and king seated in oriental fashion; Smpad, tram and copper coin, Gosdantin I, silver and copper coins; Levon III, takvorin and copper coin; Oshin, coronation tram, takvorin, and pogh; Levon IV, takvorin, takvorin overstruck in Arabic, large and small poghs; Guy Lousignan, takvorin; Gosdantin III, takvorins struck in Sis and Tarsus and pogh; Levon the Usurper, takvorin and pogh; Gosdantin IV, takvorin and pogh; Levon V Lousignan, billon and pogh; post-Roupenian period, copper. YTN

BEDOUKIAN, Paul Z. The 'Pittsburgh Papers'—1; Numismatic Art of Armenia, by Paul Bedoukian. Armenian Review, Vol. XXXIII (1 December 1980), No. 4 (132), pp. 343-345, illus.

Դասախոսութեան մը ընթացքին Հայաստանի եւ հայեցիութեան իսկութեան մասին, Զարեհ Կտուկեան կը ներկայացնէ հայ արուեստը իր դրամներուն վրայ: Պատուկեան կ'եզրակացնէ թէ դրամներու երկու գլխաւոր թողարկումներ գոյութիւն ունեցան՝ Արտաշէսեան եւ Լուքրետիան: Հին շրջանէն՝ Տիգրանեան դրամը կը ներկայացնէ ինքնատիպ նպաստ մը դրամագիտական արդւեստին: Ակողմը կը պատկերացնէ Տիգրանի կիսանդրին, հայ կական խոյրը զիմին, դէպի աջ: Թեկողմին վրայ է Անտիոքի (կամ Արտաշատի) համար նստած դէպի աջ ժայոնի մը վրայ եւ յունատառ խորագրութիւնը: Միջին դարէն Լեւոն Ա-ի դրամները կը ներկայացնեն իւրայտուկ նպաստ մը դրամագիտական արուեստին: Կը տեսնենք թագաւորը բազմած առիւծազարդ զահին վրայ: Երկդրամի թեկողմին վրայ կը ցուցադրուի հայ կական առիւծը դէպի ձախ բոնելով իաչ մը, իր հասարակ դրամի թեկողմին վրայ կը տեսնուի կրկնադրուծ խաչ մը:

During a symposium on the essence of Armenia and Armenians, Paul Bedoukian presents Armenian art reflected on its coins. Bedoukian concludes that two main issues of coins existed in Armenia: Artaxiad and Roupenian. From the ancient period, the Tigranes coin represents an original contribution to numismatic art. The obverse portrays the bust of Tigranes to right, wearing an Armenian tiara. On the reverse is the Tyche of Antioch (or of Artaxata) seated on a rock with legend in Greek. From the medieval period, the coins of Levon I represent an original contribution to numismatic art. We see the king seated on a throne ornamented with lions. On the reverse of his double tram the Armenian lion to left is displayed holding a cross; on the reverse of his regular tram, a cross is seen between two lions rampant regarding. YTN

BEDOUKIAN, Paul Z. The 'Pittsburgh Papers'—1; Metal Art in Armenia, by Paul Bedoukian. Armenian Review, Vol. XXXIII (1 December 1980), No. 4 (132), pp. 345-350, illus.

Դասախոսութեան մը ընթացքին Հայաստանի եւ հայեցիութեան իսկութեան մասին, Զարեհ Կտուկեան կը ներկայացնէ հայ արուեստը իր մետաղին վրայ: Սիջին դարերու համարնախօսը կը նշէ թէ նուրբնեան հարստութենէն ունինք բազմաթիւ դրամներ: Եզրակացութիւն՝ Հայ Սենեակը պէտք է ցոլացնէ երեք հազարամետակի հայոց պատմութիւնը. Ուրարտու եւ Արտաշէսեան հարստութիւն. Քրիստոնէութեան ընդունութիւնը, հայ այրութենը, Ծակատամարտը Քրիստոնէութեան եւ ազատութեան համար. Մոնղոլ եւ Յուլը ցեղերու ներխուժումը կենդրունկան Ասիայէն, մետաղի արուեստ եւ մանրանկարչութեան արուեստ, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան հիմնադրութիւնը:

During a symposium on the essence of Armenia and Armenians, Paul Bedoukian presents Armenian art reflected on its metal art. For middle ages the speaker comments that we have the abundant coinage of the Roupenians. In conclusion, the "Armenian Classroom" should reflect the three milleniums of Armenian history: the Urartu and Artaxiad dynasty; the adoption of Christianity, the Armenian alphabet, the struggle for Christianity and freedom; the invasions of Mongol and Turkish tribes from central Asia, metal art and manuscript art, and the establishment of Armenian Republic.

YTN

MOUSHEGHIAN, Kh. A. Numizmaticheskie dannye o vneshnikh sviaziakh Armenii (Santichnogo vremeni do X v.) / Numismatic Evidence on the External Relations of Armenia (From Ancient Times to the Tenth Century) / - Нумизматические данные о внешних связях Армении (С античного времени до X в.), автор Х. А. Мусегян Patma-Banasirakan Handes, Vol. XXIII (1980), No. 4 (91), pp. 107-112. In Russian with Armenian summary.

Հայաստանի մէջ յայտնաբերուած հին ու միջնադարեան դրամները հնարաւորութիւն կ' ընձեռնեն ուսումնասիրելու Հայաստանի միջազգային կապերը դրամական շրջանառութեան ծագման ու զարգացման ուղիով: Հստ դրամազիտական տուեալներու՝ Հայաստանի մէջ գտնուած դրամները տրուած են հետեւեալներուն. - Աղեքսանդր Մակեդոնացին եւ իր յաջորդները, հայոց Արտաշէսեան թագաւորութիւնը, Կապանկիա, Հռոմը հանրապետութիւն, Հռոմի կայսրութիւն, Սասանեան հարստութիւն, Օմայեան ու Արքասեան հարստութիւններ եւ Բիւզանդական կայսրութիւն:

Ancient and medieval coins, discovered in Armenia, present opportunities to study its international relations with the origin and development of the monetary circulation in Armenia. According to numismatic evidence, the coins found in Armenia are given to the following: Alexander the Great and his successors, the Artaxiads of Armenia, Cappadocia, the Roman Republic, the Roman Empire, the Sassanian dynasty, the Umayyad and 'Abbāsid Caliphates, and the Byzantine Empire.

YTN

MOUSHEGHIAN, Kh. A. Armenia ja ulkopuolinen maailma (numismatisia tietoja ulkopuolisista suhteista X vuosisataan asti) - Armenia and External World (Numismatic Information on External

Relations until the Tenth Century], by Hatshatur Mushegjan.
Numismaatikko, Suomen Numismaatikko-liitto RY:N Julkaisu,
(March 1980), No. 3, p. 93, No. 13. In Finnish.

Տալլինի մէջի խորհրդաժողովին կարդացուած զեկուցման ամփոփումը տրուած է: Հայաստանի մէջ Կրետական դրամներ գտնուած են որոնք կը պատկանին ս.թ. Ե դ.: Հայաստանի մէջ նորայայտ գիւտ մը տեղեկագրուած է, բաղկացած տասնը հինգ կիլոգրամ ոսկի դրամներէ եւ այլ ոսկեղէն իրերէ:

A summary of papers read in Tallinn conference is given. In Armenia, Cretan coins have been found dating back to the fifth century B.C. A recent major find in Armenia comprised of fifteen kilograms of gold coins and other objects is reported. YTN

SARKISSIAN, Henry V. Sovetakan Hayastani taregrut 'yuné medalne-rov /The Annals of Soviet Armenia on Medals/ - Սովետական Հայաստանի տարեգրությունը մեղալներով, զրեց՝ Հենրի Մարգույան. Banber Hayastani Arkhivneri, Vol. XXI (1980), No. 2 (57), pp. 181-188, illus. In Armenian with Russian summary.

Հեղինակը կը նշէ սովետական յիշատակային մեղալները ու կը նկարագրէ Հայաստանի մէջ դրուագուած մեղալները: Այս շարքին կը պատկանին Հայաստանի ՍՍՀ 40-ամեակի մեղալը կերտուած Ա Մարգստեանի կողմէ, Հայաստանի ՍՍՀ 50-ամեակի մեղալը ստեղծուած Դորենց Սահակեանի կողմէ, այլ 50-ամեակի մեղալ մը հեղինակուած նոււ. Եզրովի կողմէ, մեղալաշար մը բաղկացած տասներէք մեղալներէ--ամփոփ պատմութիւն Սովետական Հայաստանի--հեղինակութեամբ մնացական Խամրազեանի: Մարգստեան կը յիշէ նաեւ մի խումբ մեղալներ նուիրուած Վ. Ի. Լենինի, Ս. Շահումեանի, Ֆ. Շերժինսկիի, Ա. Միկոյեանի, հայ արուեստի յուշարձաններու, Լոս Անդելըսի 1977 թ. ցուցահանդէսի, հայ արուեստի նուիրուած միջազգային երկրորդ սիմպոզիումի եւն.:

The author mentions the Soviet commemorative medals and describes the medals issued in Armenia. To this order belong the 40th anniversary medal of the Armenian SSR authored by Ara Sarkissian and Harut'iwn Boghosian, the 50th anniversary medal of the Armenian SSR created by Dorents' Sahakian, another 50th anniversary medal by Yu. Egorov, a series of thirteen medals--a summarized history of Soviet Armenia--authored by Mnats'akan T'amrazian. Sarkissian also mentions the medals dedicated to V. I. Lenin, S. Shahumian, F. Dzerzhinski, A. Mikoyan, Monuments of Armenian art, the 1977 exhibit of Los Angeles, the II International Symposium on Armenian Art, etc. YTN

SUK'IASIAN, Karapet. Haykakan gerbe ev droshé /The Armenian Coat of Arms and Flag/ - Հայկական զերպը եվ դրոշը, զրեց՝ Կարապէտ Սովետիասյան. Sovetakan Hayastan, Vol. XXXVI (November 1980), No. 11 (416), pp. 18-19, illus. In Armenian.

Հեղինակը կը նկարագրէ Արտաշէսաններու, հայ Արշակունիներու, Մամիկոնեաններու, Արծրունիներու, Ռուբենեաններու եւ այլոց ու Խորհրդային Հայաստանի Հանրապետութեան զերպերն ու դրօշները:

The author describes the coat of arms and flags of the Artaxiads, Armenian Arsacids, Mamiconians, Artsrunis, Roupenians, etc., and of the Soviet Armenian Republic. YTN

BALLOT RESULT (Cont.)

5. It is best that the periodical be typeset as well as printed by professional printer. I'm willing to subsidize.

- a. the total expenses
- b. the partial expenses
- c. a small fraction of the expenses

Nos. 41, 78.

No. 10, really not necessary unless dues are raised to cover costs.

6. Others

No. 37, I think it would be better to put more money into the photoplates, not the printing of the text. I do not think there is a computer in Armenian, is there? No. 82, Computers are a waste, a nuisance, and an unnecessary expense.

SOME COMMENTS BY THE EDITOR

1. The Sibilian volume was typeset by Compugraphic 7500 Editwriter. For more than a year (15 months) the information (in Armenian and English) was stored in the memory of the computer. The information was retrieved as necessary. It would have been extremely hard to typeset the Sibilian volume with the old fashion way. For those who have forgotten the Sibilian volume contains English, Armenian, French, German, Arabic, Greek, Turkish, and Russian language typesetting. The compugraphic system is a self-contained composing facility in one compact system. It includes a keyboard, visual display terminal, computer-managed storage and retrieval system, and photo unit.
2. Many members joined the society and later did not renew their membership. This was done, probably because of the modest format of the Armenian Numismatic Journal.
3. Membership dues over \$10.00 will be self defeating, since many members did not purchase the Sibilian volume for \$14.50 inspite of the fact that this price was less than the dollar cost to the society. Yes, the society lost money on the pre-publication prices of the Sibilian volume.